

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

06 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Ion Guzun, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva sentinței Judecătorei Anenii Noi din 19 august 2021 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, de avocatul Lilian Timotin în numele inculpatului

Bețiv Mihai xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 26.10.2020 - 19.08.2021,
instanța de apel: 09.09.2020 - 25.11.2021,
instanța de recurs: 17.05.2022 - 06.07.2022.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi din 19 august 2021, Bețiv Mihai a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepsei i-a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 3 ani.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Furdui Pavel prejudiciul material în sumă de 30.000 lei și moral în mărime de 200.000 lei, iar în folosul statului - cheltuielile de judiciare în sumă de 10.408 lei.

2. Instanța de fond a constatat că inculpatul Bețiv Mihai, la 08.07.2019, orele 08:30, conducând mijlocul de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, pe traseul R-32, între s. XXX și Chetrosu, r-nul Anenii Noi, deplasându-se în direcția s. Chetrosu, a efectuat manevra de schimbare a direcției de deplasare prin preselecția benzii pentru virare la stânga, fără a se asigura că execută această manevră în siguranță pentru ceilalți participanți la trafic, deși în limita vizibilității oglinzii retrovizoare trebuia și putea fi

observat de către conducătorul mijlocului de transport motocicletă ”Yamaha” n/î XXX condusă de Furdui Ion, care era un obstacol pentru efectuarea manevrei, încălcând regulile de securitate a circulației din Regulamentul circulației rutiere aprobat prin HG Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009 și anume: - punctul 10 subpunctul 1) litera b) potrivit căruia persoana care conduce un vehicul trebuie: să posede cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; - punctul 39 subpunctul 1) potrivit căruia înaintea schimbării direcției de mers, conducătorul de vehicul trebuie să se asigure că această manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic; - punctul 45 subpunctul 2) potrivit căruia, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului. Încălcările admise au dus la tamponarea cu motocicletă „Yamaha” n/î XXX condusă de Furdui Ion, care efectua manevra regulamentară de depășire a mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, condus de Bețiv Mihai.

Ca rezultat, conform raportului de expertiză judiciară XXX din 16.09.2019 la pasagerul motocicletei Sîrghi Ion s-au depistat o plagă contuză în regiunea capului, fractura osului pubis pe stânga și ischi bilateral, fractura semfizei pubiene cu dereglarea inelului pelvian care se califică ca leziuni corporale medii, iar conducătorul motocicletei Furdui Ion conform raportului de constatare XXX din 26.12.2019 i-au fost cauzate revărsate sanguine în țesuturile moi pericraniene, revărsate sanguine subarahnoidiene, revărsate sanguine intracerebrale (contuzie cerebrală), fractura oaselor bazei craniului, fractura osului zigomatic drept, fractura închisă a radiusului stâng au legătură cauzală directă cu survenirea decesului.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență decesul unei persoane.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că se deplasa cu automobilul „TOYOTA”, cu remorca care nu avea semnalizatori. La traseul principal trebuia să cotească la dreapta și undeva la 100-150 m urma să traverseze la stânga în câmp. Când a ajuns la traseu, a văzut un autobus, care se deplasa spre Chișinău și el a ieșit la dreapta și la început spre traseu a semnalat la stânga, dar văzând că autobusul ieșea la depășire, i-a permis să treacă el, după ce a trecut, s-a asigurat cât din stânga, atât și din dreapta, dacă nu este pericol și la începutul străzii era un automobil mic, în stânga la o distanță mare era o unitate de transport, asigurându-se a cotit la stânga. Când a ieșit cu partea din față pe drumul de petriș, motociclistul l-a lovit în colțul din stânga în spate. Remorca nu este înmatriculată, nu are numere. Remorca era încărcată, dar el vedea prin oglinzi. S-a uitat prin oglinda din stânga, dar a văzut numai un autobus, care era departe. Tata decedatului a cerut 100.000 lei. El a propus 60.000 lei, dar acesta nu a fost de acord.

Totodată, vinovăția inculpatului este dovedită integral și prin probele cercetate în cadrul ședinței de judecată, inclusiv:

declarațiile părții vătămate Sîrghi Ion, că în vara anului 2019, orele 07:10, el s-a pornit la serviciu cu Furdui Ion cu motocicletă din s. XXX. La volan era Furdui Ion. A ajuns în apropiere de s. Chetrosu, a observat că din partea dreaptă ieșea un automobil din fâșia de copaci. Înaintea lor, era un autobus, iar Ion încerca să depășească autobusul

și el s-a dat după Ion și i-a strigat să fie atent, că mașina iese în carosabil. El a văzut automobilul că ieșea din fâșia de copaci atunci când autobusul era înaintea lor. Din timp s-a preluat partea din mijloc ca să depășească autobusul, atunci a văzut automobilul care ieșea din fâșia de copaci, s-a produs accident și și-au revenit pe partea stângă. Automobilul era pe carosabil. Furdui Ion avea cască, dar nu a purtat-o. Pretenții la inculpat nu are. Când el a văzut automobilul cu remorcă ieșea din copaci, nu era pe drum. A văzut automobilul dintr-o parte. Când el a văzut, remorca încă era printre copaci. El a observat când automobilul ieșea și el s-a aplecat și i-a spus lui Ion să ia seama că iese o mașină dintre copaci. Furdui Ion avea motocicletă undeva de vreo lună de zile. Avea permis de conducerea automobilului, dar nu cunoaște dacă avea permis de a conduce motocicletă. Când mașina ieșea, autobusul era înaintea lor. Autobusul era undeva la 100 m de automobil. Ei erau la distanța 200 m de la autobuz;

declarațiile martorului Leca Ștefan, că activează ca șofer pe ruta Chișinău - Țîpala pe autocarul „Mercedes„. Nu ține minte luna, dar în anul 2019 era timpul posomorât. El se deplasa pe traseul Țîpala - Chișinău și neajungând de intersecția de Anenii Noi – Chișinău, la un moment dat, de pe un drum adiacent din partea dreaptă, la vre-o 200 m, a ieșit o mașină cu remorcă cu fân. Mașina a ieșit din drumul adiacent pe partea dreaptă și a făcut în dreaptă spre s. Chetrosu și se deplasa pe marginea traseului. El s-a uitat prin oglindă și a văzut în spate se deplasa o motocicletă la vreo 300 metri. A semnalizat ca să depășească, deoarece automobilul cu remorcă se deplasa pe acostament, posibil și roata stângă se deplasa pe asfalt și a ieșit la depășire. A trecut pe partea sa și s-a uitat în oglindă și ceva era jos. Nu poate să spună dacă motocicletă era cu luminile aprinse. El a văzut ceva alb jos, dar nu s-a gândit să fie accident;

declarațiile martorului Bețiv Ecaterina, că inculpatul este soțul său și dorește să depună declarații. Ei locuiesc la vile și pe 08.07.2019, dimineața orele 08:00 se întorceau înapoi cu soțul cu mașina și remorca, în care era fân. Ei au ieșit de pe un drum pe partea dreaptă, unde este vie și la colț este un vagon, s-au asigurat dacă din urma lor nu era nimeni. Ei nu mergeau paralel cu drumul, a ieșit pe drumul din vie care se finisează în traseul XXX – Chetrosu. A ieșit pe traseu, cotind la dreapta, se deplasau de pe traseu spre s. Chetrosu. Când se deplasau pe traseu, soțul mergea încet, urma să cotească la stânga. Era un autobuz departe și el a mers pe lângă ei. A făcut depășire și a mers înainte și mai era un autobuz care era departe, venea dinspre s. XXX. Mai mult nu era nimeni pe traseu și când ei au cotit spre vile, fiind pe carosabil, aproape fiind ieșiți de pe traseu, s-a lovit o motocicletă în ușa din față și aripa din spate a automobilului. Ei au ieșit din mașină. Soțul nu a putut să iasă pe ușa șoferului și a ieșit pe ușa pasagerului;

procesul-verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 08.07.2020, cu anexele sale și fototabelele prin care au fost ridicate: automobil de model „Toyota Rav4” cu remorca cu fân și motocicletă „Yamaha” (f.d.34-43);

raportul de constatare nr. XXX din 26.12.2019, prin care s-a constatat că decesul lui Furdui Ion, a.n. XXX, a survenit în rezultatul traumei cranio-cerebrale închise și contuziei cerebrale, complicate cu meningoencefalită posttraumatică, ceea ce se confirmă prin modificările patologice depistate la examinarea medico-legală a histopatologic. La examinarea medico-legală a cadavrului s-au depistat următoarele leziuni corporale: Revărsate sanguine în țesuturile moi pericraniene, revărsate sanguine subarahnoidiene, revărsate sanguine intracerebrale (contuzie cerebrală), fractura oaselor bazei craniului,

fractura osului zigomatic drept, fractura închisă a radiusului stâng – toate leziunile corale descrise au fost s-au produse intravital la acțiunea traumatică a unui(-or) corp(-uri) contondent (e) dur (e) s-au la lovirea de un asemenea corp(uri), după localizarea anatomică și caracterul morfologic nu se exclude apariția lor în circumstanțele indicate, au legătură cauzală directă cu instalarea decesului și în comun ca periculoase pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă. În documentele medicale careva date obiective ce ar indica la starea de ebrietate a pacientului la momentul internării nu se conțin;

raportul de expertiză judiciară nr. XXX din 16.09.2019, pe documentele medicale ale lui Sîrghi Ion prin care s-a constatat, că i-a fost cauzată o plagă contuză în regiunea capului, fractura osului pubis pe stânga și ischi bilateral, fractura semfizei pubiene cu dereglarea inelului pelivan – care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, s-au la lovire de așa obiecte, posibil la timpul și circumstanțele indicate, în ansamblu au condiționat o dereglare a sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie (f.d.67- 70).

Analizând probele administrate de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, în virtutea cărora, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, apreciindu-le conform propriei convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege, s-a ajuns la concluzia că Bețiv Mihai, în urma încălcării regulilor de securitate a circulației la conducerea mijlocului de transport de model ”Toyota Rav 4” n/î XXX, ce au dus la tamponarea cu motocicletă ”Yamaha” n/î XXX condusă de Furdui Ion, ultimul a decedat, iar pasagerului motocicletei, Sîrghi Ion i s-au cauzat din imprudență vătămare medie a integrității corporale.

Instanța de fond a constatat cu certitudine că Bețiv M. a încălcat regulile de securitate a circulației, iar în rezultat a provocat din imprudență părților vătămate: Sîrghi Ion vătămare corporală medie, iar lui Furdui Ion survenirea decesului.

Circumstanțele în cauză s-au confirmat prin: procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 08.07.2020, rapoartele de expertiză medico-legale: nr. XXX din 26.12.2019, nr. XXX din 16.09.2019, nr. XXX din 21.08.2020, declarațiile martorilor, părții vătămate și succesurului părții vătămate, cât și procesele-verbale de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii.

Ori, inculpatul a manifestat atitudine psihică imprudentă în modalitatea încrederii exagerate în sine, prin faptul că a urcat la volanul mijlocul de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, crezând exagerat că se va isprăvi cu conducerea în siguranță a vehiculului la efectuarea manevrei de schimbare a direcției de deplasare prin preselecția benzii pentru virare la stânga, pe când de fapt, a efectuat această manevră în nesiguranță pentru ceilalți participanți la trafic.

Astfel, inculpatul, la conducerea mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, urma să se asigure că execută în siguranță pentru ceilalți participanți la trafic, manevra de schimbare a direcției de deplasare prin preselecția benzii pentru virare la stânga.

Alegațiile apărătorului, cât și ale inculpatului susținute în ședință de judecată, precum inculpatul s-a asigurat că din spatele lui nu vine careva mijloace de transport, apoi a purces la efectuarea manevrei de virare la stânga, sunt neîntemeiate, întrucât contravin circumstanțelor reale de fapt și probelor prezentate de acuzarea de stat.

În acest sens, declarațiile succesoriului părții vătămate Furdui Pavel, care în ședință de judecată a declarat că, „...când a ajuns la locul accidentului rutier, a înțeles că, inculpatul a ieșit de pe câmp de la vagon dinspre s. Todirești din dreapta unde avea de parcurs 45 m până la drumul din stânga și când a ieșit pe traseu un autobus, i-a făcut depășirea, iar în spatele autobuzului era fiul cu motocicletă și inculpatul nu s-a asigurat, ci a făcut manevra. La fața locului, motocicletă s-a lovit în partea din stânga din spate a mașinii, automobilul era pe partea stângă, iar remorca de la mașina inculpatului era pe marginea carosabilului”.

Totodată, declarațiile succesoriului părții vătămate, au coroborat cu declarațiile părții vătămate Sîrghi Ion, care în ședință de judecată a declarat sub jurământ că Furdui Ion din timp a preluat partea din mijloc ca să depășească autobuzul, iar el (Sîrghi Ion) a văzut automobilul care ieșea din fâșia de copaci, producând accident. Când mașina ieșea, autobuzul era înaintea lor. Autobuzul era undeva la 100 m de automobil. Ei erau la distanța 200 m de la autobus. Nu a observat ca autobusul să iasă la depășire. În ziua ceea, își amintea că, Furdui Ion nu avea cască. Când a văzut mașina, el i-a strigat lui Ion să fie atent că iese mașina. Ei erau undeva pe mijloc, se pregătea de depășire, iar autobuzul era pe partea dreaptă. Nu a observat ca el să depășească.

De asemenea, martorul Leca Ștefan în ședință de judecată a declarat faptul că „...se deplasa pe traseul Țîpala - Chișinău și neajungând de intersecția de Anenii Noi – Chișinău, la un moment dat, de pe un drum adiacent din partea dreaptă la vreo 200 m, a ieșit o mașină cu remorcă cu fân. Mașina a ieșit din drumul adiacent pe partea dreaptă și a făcut în dreaptă spre s. Chetrosu și se deplasa pe marginea traseului. El s-a uitat prin oglindă și a văzut în spate se deplasa o motocicletă la vreo 300 metri. A semnalizat (Leca Ștefan) ca să depășească, deoarece automobilul cu remorcă se deplasa pe acostament posibil și roata stângă se deplasa pe asfalt. După ce a ieșit la depășire și a trecut pe partea sa, s-a uitat în oglindă și ceva era jos, dar nu s-a gândit să fie accident”.

Respectiv, argumentele apărătorului susținute în ședință de judecată, precum că până la această manevră, ar fi preselectat banda și s-a apropiat din timp de axa drumului și numai în aceste condiții a purces la efectuarea manevrei de virare la stânga, ieșind din intersecție, contravin materialelor cauzei penale sus indicate, or însăși inculpatul în ședință de judecată a declarat că a ieșit la dreapta și la început spre traseu a semnalat la stânga, dar văzând că autobusul ieșea la depășire, i-a permis să treacă el, după ce a trecut, a cotit la stânga, fapt confirmat și de martorul Bețiv Ecaterina.

În acest sens, s-a conchis cu certitudine că înainte de a vira la stânga, inculpatul nu a preselectat banda și nu s-a apropiat din timp de axa drumului după cum a susținut contrar apărătorul acestuia, or șoferul autobuzului Leca Ștefan ar fi fost astfel în imposibilitatea legală și reală de a efectua depășirea mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, iar ultimul virând spre stânga, nu a preselectat inițial banda și nu s-a asigurat că după autobuz, la o distanță de aproximativ 300 m, se deplasa motocicletă „Yamaha”, n/î XXX, ce era condusă de Furdui Ion, astfel încât ultimul nu a avut

posibilitatea nici să depășească mijlocul de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, nici să evite tamponarea cu acesta.

De asemenea, sunt nefondate afirmațiile apărătorului cu privire la faptul că motocicleta nu a fost posibilă de observat de către inculpat anume din culpa victimei Furdui Ion, care s-ar fi deplasat pe extrema stângă a benzii din sens opus, precum și că de accidentul rutier s-ar face vinovat anume persoana victimei Furdui Ion, or circumstanțele în cauză nu au fost demonstrate prin careva contraprobe concludente în cadrul judecării cauzei penale.

La fel, neutile cazului devin declarațiile apărătorului cu privire la încălcările Regulamentului Circulației Rutiere ce au fost admise din partea victimei Furdui Ion și anume: nepurtarea caschetei pe cap, conducerea mijlocului de transport în lipsa categoriei respective, cât și existența cazierului contravențional, or accidentul rutier la caz, s-a datorat în exclusivitate încălcării Regulamentului Circulației Rutiere, ce au fost admise anume din partea inculpatului, care deține permis de conducere de categoria respectivă din data de 18.07.1986, se susține că are o experiență bogată în conducerea vehiculului de această categorie și nu are careva antecedente în domeniul circulației rutiere, manifestând astfel o sineîncredere exagerată față de abilitățile sale de a conduce în siguranță mijlocul de transport, cât și imprudență față de consecințele prejudiciabile cauzate.

În speță, argumentele apărătorului au fost combătute prin declarațiile martorului Bondari Ghenadie, care în ședință de judecată fiind audiat în calitate de expert a relatat că, „chiar și în cazul în care victima ar fi purtat cascheta de protecție, puțin probabil acesta nu ar fi suportat trauma cranio - cerebrală, fiindcă majoritatea căștilor de protecție sunt cu segmentul în regiunea craniului facial neprotejat sau slab protejat, iar victimei i s-a cauzat traume anume în regiunea craniului facial din dreapta, în regiunea ochiului.”

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a împlinit vârsta de 16 ani.

Mai mult, subiectul infracțiunii are o calitate specială de persoană care conduce mijlocul de transport, criterii care sunt întrunite în speță.

Astfel în urma audierii participanții la proces, cercetării probelor prezentate din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, reieșind din limitele învinuirii înaintate, în ședință de judecată s-a demonstrat cu certitudine vinovăția lui Bețiv Mihai în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență decesul unei persoane.

Subsecvent, partea apărării a avut posibilitatea de a prezenta probe și a-și susține cauza și nu a fost plasată într-o poziție net dezavantajată față de acuzare.

La individualizarea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care s-a soldat cu decesul unei persoane, care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, că circumstanțe atenuante și agravante nu s-au stabilit, că este la vârsta de pensionare, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă, rațională și echitabilă fără izolare de societate, stabilindu-i o pedeapsă cu

suspendarea condiționată a executării ei, conform art. 90 Cod penal, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

La fel, s-a confirmat cu certitudine că inculpatul, conducând mijlocul de transport, în rezultatul săvârșirii infracțiunii de încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, a provocat din imprudență decesul lui Furdui Ion, cauzând părții civile un prejudiciu material în mărime de 30 000 lei, ca cheltuieli pentru funerarii, ce sunt admise ca real suportate pentru înmormântarea unei persoane, precum și un prejudiciu moral manifestat prin suferințe fizice și psihice, stare de stres în legătură cu decesul fiului său, s-a încasat cu titlu de prejudiciu material suma de 30.000 lei, iar paguba morală parțial, în mărime de 200.000 lei, or suma de 300.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral este exagerat, iar acțiunea civilă în rest s-a respins, ca neîntemeiată.

3. Procurorul în Procuratura raionului Anenii Noi, Dorel Zatic, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat la 3 ani închisoare, cu executare și cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Apelantul a invocat că instanța de fond, prin aplicarea unei pedepse non privative de libertate, diminuează acel factor de abținere de la comiterea unor asemenea infracțiuni de către alte persoane sau chiar de către inculpat, care chiar dacă a comis o infracțiune din imprudență, urmare a acțiunilor sale neglijente, a decedat o persoană.

În acest sens ar fi corect să conștientizeze pericolul social sporit pe care l-a creat inculpatul, care conducând mijlocul de transport pe drumul public, încălcând prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, punând în pericol nu numai viața sa, dar și viața celorlalți participanți la trafic.

De asemenea, inculpatul, nedeținând categorie corespunzătoare a permisului de conducere ce i-ar permite să conducă un automobil cu remorcă, ignorând astfel prevederile regulamentului circulației, a ieșit de pe un drum adiacent, pe un drum principal, creând obstacol lui Furdui Ion, care conducea motocicletă "Yamaha" n/i XXX, în rezultatul cărui fapt, ultimul a decedat.

Astfel, pedeapsa sub formă de închisoare, cu suspendarea executării ei, în raport cu circumstanțele faptei și personalitatea inculpatului, nu este proporțională.

În concluzie, reeducarea și încadrarea inculpatului în societate urmează a fi efectuată numai prin aplicarea temporară a acestuia de libertate, deoarece numai aceasta pedeapsa poate duce la restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane.

3.1. A declarat apel și avocatul Lilian Timotin, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a invocat că mijloacele de probă enumerate, fără a fi apreciate din punct de vedere al pertinentei și a da o concluzie în ce măsură acestea sunt capabile să dovedească vinovăția inculpatului, care de fapt stabilesc inversul, adică nevinovăția.

De fapt, au fost analizate doar probele acuzării, iar toate înscrisurile prezentate de către apărare nici nu s-au regăsit în motivarea sentinței, fiind lăsate fără apreciere, fie că au fost admisibile sau nu.

La fel nu este clar cum anume se caracterizează circumstanțele cazului cu stabilirea legăturii cauzale între acțiunile sau inacțiunile lui Bețiv Mihail, cu urmările prejudiciabile, adică survenirea decesului.

În raport cu acțiunile și inacțiunile personale ale victimei Furdui Ion, care a acționat prin conducerea motocicletei, fără caschetă, cu viteză excesivă, cu farurile stinse, pe extrema stângă a carosabilului, fără permis de conducere, lipsă de experiență, efectuând depășire în intersecție și nu a stopat unitatea de transport, observând obstacolul în față, circumstanțe care au și dus la survenirea urmărilor grave, decesul.

Nu puteau fi puse la bază acestei concluzii, declarațiile succesorului Furdui Pavel, ca niște constatări a circumstanțelor de fapt la locul accidentului deoarece ultimul nu a fost prezent în momentul accidentului și nu putea da careva declarații obiective cu referire la circumstanțele accidentului, ba chiar din cele spuse, ultimul a afirmat propriile concluzii și anume „a înțeles că”.

În ședința de judecată, partea vătămată a afirmat că susține declarațiile date la urmărirea penală, unde s-a indicat cert că ei s-au deplasat pe partea stângă, la un metru de la acostament, fapt fixat și prin verificarea declarațiilor la fața locului.

Din materialele cauzei nu s-a atestat faptul că inculpatul a efectuat manevra de virare la stânga, de pe partea dreaptă a carosabilului, aceste concluzii fiind contradictorii circumstanțelor cazului.

În acest sens, instanța de fond a conchis cu certitudine că înainte de a vira la stânga, inculpatul nu a preselectat banda și nu s-a apropiat din timp de axa drumului, după cum a susținut contrar apărătorul acestuia, or șoferul autobuzului Leca Ștefan ar fi fost astfel în imposibilitatea legală și reală de a efectua depășirea mijlocului de transport de model ”Toyota Rab 4” n/î XXX, iar ultimul virând spre stânga, nu a preselectat inițial banda și nu s-a asigurat că după autobuz, la o distanță de aproximativ 300 m, se deplasa motocicleta ”Yamaha” n/î XXX, care era condusă de Furdui Ion, astfel încât ultimul nu a avut posibilitatea nici să depășească mijlocul de transport de model ”Toyota Rav 4” n/î XXX, nici să evite tamponarea cu acesta.

Concluzii absolut nefondate or, din declarațiile martorului Bețiv Ecaterina și a inculpatului, pe care instanța le-a poziționat ca veridice, s-a indicat cert că autobuzul, a efectuat depășirea până la apropierea de intersecția unde s-a produs accidentul. Iar martorul Leca Ștefan nu a putut răspunde cu certitudine în ce loc anume a efectuat depășirea autoturismului.

Mai mult, la această concluzie a instanței, deducem faptul că magistratul și-a atribuit competențele expertului autotehnic, care nu a putut da răspuns la întrebarea cu referire la posibilitatea evitării accidentului de către conducătorul motocicletei, în lipsa datelor obiective, iar instanța a concluzionat că nu a avut posibilitatea depășirii sau evitării tamponării.

Însuși partea vătămată Sîrghi Ion, unica persoană care a putut confirma cert cum se deplasa motocicleta, a declarat la urmărirea penală, verificarea declarațiilor la fața locului, că se deplasau cu motocicleta la distanța de aproximativ 1 metru de la acostamentul din partea stângă, a drumului cu lățimea de 9 m, în raport cu sensul de deplasare, fapt ce a denotat o examinare unilaterală și interpretativă a cauzei, în defavoarea inculpatului.

Or, survenirea decesului s-a datorat anume vitezei excesive, lipsei de experiență a victimei, lipsa caschetei de protecție și nu în ultimul rând, neglijarea stopării unității de transport atunci când în față este un obstacol, care a fost văzut inclusiv de partea vătămată Sîrghi Ion, care a preîntâmpinat victima, fapt menționat în ședință.

În același sens, organul de urmărire penală a evitat să efectueze expertiza judiciară auto-tehnică suplimentară, în vederea obținerii răspunsului la întrebarea ce ține de posibilitatea tehnică a conducătorului motocicletei de a evita impactul.

Necătând la faptul că expertul a menționat că acest răspuns poate fi formulat doar după obținerea datelor în rezultatul experimentului judiciar. Din acțiunile efectuate, s-au obținut date cu referire la distanța între motocicletă și mijlocul de transport, care s-a dovedit a fi de 300 m, viteza cu care se deplasa motocicleta de 100 km/h, circumstanțe pe care instanța cert le-a considerat dovedite.

Însă acțiunea de urmărire penală și expertiza, în vederea posibilității stabilirii acestor circumstanțe de fapt, nu au fost efectuate, iar instanța și-a atribuit calitatea de expert, în lipsa unei concluzii la această întrebare și a stabilit arbitrar că în urma acțiunilor-inacțiunilor inculpatului, victima Furdui Ion, care conducea motocicleta, nu a avut posibilitatea nici să facă depășirea, nici să evite accidentul. Această tratare, la fel reprezintă o presupunere dubioasă care nu a fost elucidată pe deplin în cadrul cercetării judecătorești, dar contrar prevederilor art. 8 alin. (3) Cod procedură penală, a fost interpretată în defavoarea persoanei acuzate, vinovăția întemeindu-se pe presupuneri.

Pe cale de consecință, în prezenta speță, de către instanța de fond urmau a fi aplicate prevederile art. 78 alin. (2) sau art. 79 alin. (1) Cod penal, or, din circumstanțele cazului a fost evident că Bețiv M. nu a acționat cu o rea-credință, nu a admis încălcări grave a regulamentului circulației rutiere, iar cele care au avut loc, a fost doar o tragică întâmplare și în cea mai mare parte, s-a datorat comportamentului ilegal al victimei.

Cu referire la acțiunea civilă, instanța de fond neîntemeiat a admis parțial exagerat prejudiciul moral în mărime de 200.000 lei, fără ca partea civilă să motiveze și să probeze suferințele sale psihice. Nu pun la îndoială că pierderea unui copil este o tragedie pentru fiecare părinte, însă, instanța are menirea să constate un echilibru între gradul de vinovăție a persoanei inculpate și a cerințelor înaintate în acțiunea civilă, la caz fiind neargumentate și exagerate, în raport cu circumstanțele cazului și în comparație cu încasarea unor prejudicii morale în cazuri similare, unde instanțele naționale, chiar cu părăsirea locului accidentului, încasează sume de 70.000 lei, cu titlul de prejudiciu moral. Exemplu fiind decizia CSJ cu nr. 1ra-1238/2021 din 19 mai 2021, „Din aceste considerente, instanța de apel a stabilit că suma de 70.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, va fi o satisfacție echitabilă pentru succesorul părții vătămate..., reieșind din suferințe morale cauzate” și decizia CSJ nr. 1ra-104/2020 din 15 septembrie 2020 „A fost încasat de la..., în beneficiul lui... prejudiciul moral în sumă de 70.000 lei.

Iar ceea ce ține de prejudiciul material, suma urma a fi încasată din contul persoanei civilmente responsabilă, recunoscută de către instanță, în cadrul procesului penal și anume din contul SA ”Klassika Asigurări”, în virtutea poliției de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă XXX, ce atestă că inculpatul Bețiv M. a încheiat un contract de asigurare cu compania respectivă.

Cât privește încasarea sumei de 10.408 lei din contul inculpatului cu titlul cheltuieli de judecată, pentru rapoartele de expertiză, această concluzie este una

neargumentată legal și care vine în contradicție cu practica judiciară națională și internațională, poziționând inculpatul în raport inechitabil în cazuri similare, ori aceste acțiuni de urmărire penală sunt acțiuni necesare și urmau a fi achitate din bugetul de stat, special alocat de stat, conform art. 227 alin. (3) Cod procedură penală.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, apelurile au fost respinse, ca nefondate.

Instanța de apel a statuat că la pronunțarea sentinței, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a ajuns la concluzia că inculpatul Bețiv Mihai a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare care a provocat din imprudență decesul unei persoane.

Astfel, prima instanță a adoptat o soluție corectă la caz, de condamnare a inculpatului, nu a comis careva erori de fapt care ar impune casarea sentinței adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea acțiunilor infracționale, stabilirea și individualizarea pedepsei.

La fel, prima instanță în sentință corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod Penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

Examinând probatorul administrat, a fost dovedită în afara dubiilor rezonabile vina inculpatului Bețiv M. pe deplin prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care au coroborat între ele, cum ar fi:

declarațiile succesului părții vătămate Furdui Pavel;

declarațiile părții vătămate Sîrghi Ion;

declarațiile martorului Leca Ștefan;

declarațiile martorului Bețiv Ecaterina;

procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 08.07.2020, cu anexele sale și fototabelele prin care au fost ridicate: automobil de model „Toyota Rav4” cu remorca cu fân și motocicletă „Yamaha” (f.d.34-43);

raportul de constatare nr. XXX din 26.12.2019, prin care s-a constatat că decesul lui Furdui Ion, a.n. XXX, a survenit în rezultatul traumei cranio-cerebrale închise și contuziei cerebrale, complicate cu meningoencifalită postraumatică, ceea ce se confirmă prin modificările patologice depistate la examinarea medico-legală a histopatologic. La examinarea medico-legală a cadavrului s-au depistat următoarele leziuni corporale: Revărsate sanguine în țesuturile moi pericraniene, revărsate sanguine subarahnoidiene, revărsate sanguine intracerebrale (contuzie cerebrală), fractura oaselor bazei craniului, fractura osului zigomatic drept, fractura închisă a radiusului stâng – toate leziunile corale descrise au fost s-au produse intravital la acțiunea traumatică a unui(-or) corp(-uri) contondent (e) dur (e) s-au la lovirea de un asemenea corp(uri), după localizarea

anatomică și caracterul morfologic nu se exclude apariția lor în circumstanțele indicate, au legătură cauzală directă cu instalarea decesului și în comun ca periculoase pentru viață se califică ca vătămare corporală gravă. În documentele medicale careva date obiective ce ar indica la starea de ebrietate a pacientului la momentul internării nu se conțin;

raportul de expertiză judiciară nr. XXX din 16.09.2019, pe documentele medicale ale lui Sîrghi Ion prin care s-a constatat că i-a fost cauzată o plagă contuză în regiunea capului, fractura osului pubis pe stânga și ischi bilateral, fractura semfizei pubiene cu dereglarea inelului pelivan – care au fost produse prin acțiunea traumatică a unui obiect contondent dur, s-au la lovire de așa obiecte, posibil la timpul și circumstanțele indicate, în ansamblu au condiționat o dereglare a sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie (f.d.67- 70).

Prin urmare, s-a constatat cu certitudine că Bețiv M. a încălcat regulile de securitate a circulației, iar în rezultat a provocat din imprudență părților vătămate: Sîrghi Ion vătămare corporală medie, iar lui Furdui Ion survenirea decesului. Circumstanțele în cauză s-au confirmat prin: procesul verbal de cercetare a locului accidentului rutier din 08.07.2020, rapoartele de expertiză medico-legale: nr. XXX din 26.12.2019, nr. XXX din 16.09.2019, nr. XXX din 21.08.2020, declarațiile martorilor, părții vătămate și succesoriului părții vătămate, cât și procesele-verbale de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii.

Iar inculpatul a manifestat atitudine psihică imprudentă în modalitatea încrederii exagerate în sine, prin faptul că a urcat la volanul mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, crezând exagerat că se va isprăvi cu conducerea în siguranță a vehiculului la efectuarea manevrei de schimbare a direcției de deplasare prin preselecția benzii pentru virare la stânga, pe când de fapt, a efectuat această manevră în nesiguranță pentru ceilalți participanți la trafic.

Astfel, Bețiv M., la conducerea mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, urma să se asigure că execută în siguranță pentru ceilalți participanți la trafic, manevra de schimbare a direcției de deplasare prin preselecția benzii pentru virare la stânga.

Subiectul infracțiunii este persoana fizică responsabilă, care la momentul săvârșirii infracțiunii a împlinit vârsta de 16 ani.

Mai mult, subiectul infracțiunii are o calitate specială de persoană care conduce mijlocul de transport, criterii care sunt întrunite în speță.

Alegațiile apărătorului, cât și ale inculpatului, precum că ultimul s-a asigurat că din spatele lui nu vine careva mijloace de transport, apoi a purces la efectuarea manevrei de virare la stânga, instanța le-a respins ca neîntemeiate, întrucât contravineau circumstanțelor reale de fapt și probelor prezentate de acuzarea de stat.

În acest sens, au fost reținute declarațiile succesoriului părții vătămate Furdui Pavel că, „...când a ajuns la locul accidentului rutier, a înțeles că inculpatul a ieșit de pe câmp de la vagon dinspre s. Todirești din dreapta, unde avea de parcurs 45 m până la drumul din stânga și când a ieșit pe traseu un autobus i-a făcut depășirea, iar în spatele autobusului era fiul cu motocicletă și inculpatul nu s-a asigurat, ci a făcut manevra. La fața locului, motocicletă s-a lovit în partea din stânga din spate a mașinii, automobilul era pe partea stângă, iar remorca de la mașina inculpatului era pe marginea carosabilului”.

Totodată, declarațiile succesorului părții vătămate au coroborat cu declarațiile părții vătămate Sîrghi Ion, că Furdui Ion din timp a preluat partea din mijloc ca să depășească autobuzul, iar el (Sîrghi Ion) a văzut automobilul care ieșea din fâșia de copaci, producând accident. Când mașina ieșea, autobuzul era înaintea lor. Autobuzul era undeva la 100 m de automobil. Ei erau la distanța 200 m de la autobuz. Nu a observat ca autobuzul să iasă la depășire. În ziua ceea, își amintea că Furdui Ion nu avea cască. Când a văzut mașina, el i-a strigat lui Ion să fie atent că iese mașina. Ei erau undeva pe mijloc, se pregătea de depășire, iar autobuzul era pe partea dreaptă. Nu a observat ca el să depășească.

De asemenea, martorul Leca Ștefan a declarat faptul că, „...se deplasa pe traseul Țîpala - Chișinău și neajungând de intersecția de Anenii Noi - Chișinău la un moment dat, de pe un drum adiacent din partea dreaptă la vreo 200 m, a ieșit o mașină cu remorcă cu fân. Mașina ceea a ieșit din drumul adiacent pe partea dreaptă și a făcut în dreaptă spre Chetrosu și se deplasa pe marginea traseului. El s-a uitat prin oglindă și a văzut în spate se deplasa o motocicletă la vreo 300 metri. A semnalizat (Leca Ștefan) ca să depășească, deoarece automobilul cu remorcă se deplasa pe acostament posibil și roata stângă se deplasa pe asfalt. După ce a ieșit la depășire și a trecut pe partea sa, s-a uitat în oglindă și ceva era jos, dar nu s-a gândit să fie accident”.

Respectiv, argumentele apărătorului precum că până la această manevră ar fi preselectat banda și s-a apropiat din timp de axa drumului și numai în aceste condiții a purces la efectuarea manevrei de virare la stângă, ieșind din intersecție, contravin materialelor cauzei penale sus indicate, or însăși inculpatul în ședință de judecată a declarat că a ieșit la dreapta și la început spre traseu a semnalat la stânga, dar văzând că autobuzul ieșea la depășire, i-a permis să treacă el, după ce a trecut, a cotit la stânga, fapt confirmat și de martorul Bețiv Ecaterina.

În acest sens, instanța a conchis cu certitudine că înainte de a vira la stânga, inculpatul nu a preselectat banda și nu s-a apropiat din timp de axa drumului după cum a susținut contrar apărătorul acestuia, or șoferul autobuzului Leca Ștefan ar fi fost astfel în imposibilitatea legală și reală de a efectua depășirea mijlocului de transport „Toyota Rav 4”, n/î XXX, iar ultimul virând spre stânga, nu a preselectat inițial banda și nu s-a asigurat că după autobuz, la o distanță de aproximativ 300 m, se deplasa motocicletă „Yamaha” n/î XXX ce era condusă de Furdui Ion, astfel încât ultimul nu a avut posibilitatea nici să depășească mijlocul de transport Toyota Rav 4”, n/î XXX, nici să evite tamponarea cu acesta.

De asemenea, instanța a apreciat critic afirmațiile apărătorului Timotin Lilian cu privire la faptul că motocicletă nu a fost posibilă de observat de către inculpat anume din culpa victimei Furdui Ion, care s-ar fi deplasat pe extrema stângă a benzii din sens opus, precum și că de accidentul rutier s-ar face vinovat anume persoana victimei Furdui Ion, or circumstanțele în cauză nu au fost demonstrate prin careva contraprobe concludente în cadrul judecării cauzei penale.

Totodată, au fost respinse și argumentele apărătorului Timotin Lilian cu privire la încălcările Regulamentului Circulației Rutiere, care au fost admise din partea victimei Furdui Ion, și anume: nepurtarea caschetei pe cap, conducerea mijlocului de transport în lipsa categoriei respective, cât și existența cazierului contravențional, or accidentul rutier la caz, s-a datorat în exclusivitate încălcării Regulamentului Circulației Rutiere, ce au

fost admise anume din partea inculpatului, care deține permis de conducere de categoria respectivă din data de 18.07.1986, are o experiență bogată în conducerea vehiculului de această categorie și nu are careva antecedente în domeniul circulației rutiere, manifestând astfel o sineîncredere exagerată față de abilitățile sale de a conduce în siguranță mijlocul de transport, cât și imprudență față de consecințele prejudiciabile cauzate.

În speță, argumentele apărătorului Timotin Lilian au fost combătute prin declarațiile martorului Bondari Ghenadie, care în ședință de judecată fiind audiat în calitate de expert a relatat că, „chiar și în cazul în care victima ar fi purtat cascheta de protecție, puțin probabil acesta nu ar fi suportat trauma cranio - cerebrală, fiindcă majoritatea căștilor de protecție sunt cu segmentul în regiunea craniului facial neprotejat sau slab protejat, iar victimei i s-a cauzat traume anume în regiunea craniului facial din dreapta, în regiunea ochiului.”

Respectiv, instanța de fond la acest capitol, și-a motivat decizia luată cu privire la încadrarea acțiunilor inculpatului, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță. (Garcia Ruis contra Spaniei, Hei le contra Finlandei).

Astfel, motivarea hotărârii este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor amănunțit, atât timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere probatoriu și sunt menționate componentele obligatorii ale unei motivări a hotărârii penale, așa cum s-a procedat, de altfel, în cauza de față.

Cu referire la individualizarea pedepsei inculpatului, a fost respins apelul declarat de procuror și avocat în interesele inculpatului, menținând sentința în partea individualizării pedepsei inculpatului, din următoarele considerente.

Instanța de fond a considerat că în privința inculpatului poate fi atins scopul legii penale, aplicând prevederile art. 90 Cod penal, învederând lipsa circumstanțelor agravante, e faptul că acesta a săvârșit o infracțiune din imprudență, fără a fi în stare de ebrietate, cât și reieșind din vârsta de pensionare și circumstanțele cazului dar și de circumstanțele atenuante stabilite la caz, astfel, instanța de fond a considerat că în privința inculpatului, pentru comiterea unei infracțiuni din imprudență, este echitabilă aplicarea unei pedepse cu suspendarea condiționată pe un termen de probă de 3 ani.

Prin urmare, instanța de fond corect a conchis că o pedeapsă non privativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatul urmează să conștientizeze fapta comisă, care a provocat în urma acțiunilor sale vătămări grave integrității corporale a părții vătămate, soldate cu decesul acesteia, în urma accidentului rutier comis de Bețiv M.

Subsecvent, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În același rând, în textul art. 90 alin. (1) Cod penal, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Îndeplinirea condițiilor de lege, poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară. În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei. Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții. Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

La rândul său, la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatului în prezenta speță, instanța de fond a pus accentul și pe personalitatea persoanei vinovate, învederând și celelalte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului. Instanța de fond întemeiat a conchis că împrejurările prezentei cauze penale, îndeosebi cele reținute de către această instanță, ce vizează personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru a aplica prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, astfel că dânsul anterior nu a fost condamnat, dar și având în vedere faptul că prejudicierea relațiilor sociale cu privire la siguranța traficului rutier, are consecințe cu un pronunțat caracter grav, reprezentând una din cele mai importante probleme sociale, cu atât mai mult că acesta reprezintă tendințe ascendente.

În această ordine de idei, acțiunile inculpatului cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, infracțiune care în conformitate cu art. 16 Cod Penal se califică ca infracțiune gravă comisă din imprudență și care prevede pedeapsa cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal, în calitate de circumstanțe atenuante în privința inculpatului Bețiv M., nu au fost stabilite.

Potrivit art. 77 Cod penal, în calitate de circumstanță agravanta în privința inculpatului, instanța nu a identificat.

Este nefondat argumentul invocat de către partea apărării privind faptul că instanța urma să rețină drept circumstanță atenuantă în privința inculpatului ilegalitatea sau imoralitatea acțiunilor victimei, dacă ele au provocat infracțiunea, or acesta nu este pertinent speței.

Careva acțiuni ilegale sau imorale din partea victimei Furdui Ion nu au fost constatate în speță.

Așadar, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, s-a conchis că corijarea

și reeducarea acestuia este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani.

În concluzie, pedeapsa stabilită de către instanța de fond cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendând condiționat executarea pedepsei, este echitabilă, întrucât este capabilă de a contribui la realizarea scopurilor ale pedepsei penale, cum ar fi restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

De asemenea, o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului se invocă abandonarea progresivă a abordării pedepsei ca sursă de satisfacție echitabilă și abordarea pedepsei ca mijloc de stabilire a unui echilibru între infractor și interesul public.

În Rezoluția Consiliului Europei nr. 65/1 și în Recomandarea Consiliului Europei nr. (99)/22 s-a invocat „principiul proporționalității”, textele evocate consacrand ideea potrivit căreia sancțiunea cu închisoarea constituie ultimul resort din punct de vedere al corecției penale. Colegiul penal respinge argumentul acuzatorului de stat precum că instanța de judecată, nu și-a motivat soluția la individualizarea executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal, or instanța de fond a luat în considerare o infracțiune din imprudență, fără a fi în stare de ebrietate, cât și reieșind din vârsta de pensionare a inculpatului.

Este eronată afirmația acuzatorului de stat cu referire la discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, care au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate în privința aplicării pedepsei cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în privința inculpatei Bețiv Mihai Filip, or la caz, instanța de apel a stabilit cu certitudine că instanța de fond a elucidat raționamentul aplicării art. 90 Cod penal.

Astfel, solicitarea acuzatorului în ce privește aplicarea față de inculpat a unei pedepse mai aspre de 3 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, nu și-a găsit confirmare or, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine personalitatea inculpatului, gravitatea infracțiunii comise de către el, comportamentul său în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, urmările prejudiciabile ale faptei comise, considerând că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, iar în baza art. 90 Cod penal, cu suspendarea executării sentinței lui Bețiv M. pe un termen de probațiune de 3 ani, dacă în termenul de probațiune condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Cu referire la pedeapsa complementară - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, instanța corect a aplicat față de inculpat, pedeapsă complementară sub formă de anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, or, la momentul comiterii faptei de care se face vinovat inculpatul, dispoziția art. 264 alin. (3) Cod penal indica pedeapsa sub formă de închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Astfel, anume această pedeapsă este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalității acestuia.

Respectiv, o pedeapsă non privativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, or, aplicarea unei pedepsei privative de libertate este inoportună, în situația aceasta.

Cu privire la acțiune civilă potrivit art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 2037 alin. (1) și (2) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În speță, succesorul victimei Furdui Pavel a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul său, suma prejudiciului material survenit în rezultatul accidentului rutier în valoare de 30.000 lei, precum și suma prejudiciului moral în valoare de 500.000 lei.

În ședință de judecată, succesorul victimei Furdui Mihai a solicitat admiterea acțiunii civile înaintate cu concretizarea cerinței că anume solicită 30.000 lei, prejudiciul material și suma prejudiciului moral în valoare de 300.000 lei.

În acest context, prima instanță justificat a admis în parte acțiunea civilă privind recuperarea prejudiciului moral, or, succesorul victimei a suportat prin infracțiunea săvârșită de inculpat, suferințe psihice și morale, având în vedere că în urma accidentului rutier, a decedat fiul succesorului victimei, prin urmare, la caz s-a atestat un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională descrisă și prejudiciul nepatrimonial suportat de succesorul victimei, iar legea penală prevede expres dreptul persoanei căreia i-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală de a înainta o acțiune civilă privitor la încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

Deci, la stabilirea cuantumului prejudiciu moral, instanța de fond a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate succesorului părții vătămate, apreciind că o recompensă în valoare de 200.000 lei, va fi proporțională, suficientă și echitabilă la caz, ținând cont de practica CtEDO privitor la modul de încasare a prejudiciului moral, care se va acorda succesorului părții vătămate Furdui Pavel cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral suferit de pe urma acțiunilor inculpatului Bețiv M.

Iar suma dispusă spre încasare, cu titlu de prejudiciu moral, din contul inculpatului, constituie o satisfacție echitabilă în coraport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate, prin infracțiune, luând în considerație totodată și faptul că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, urmează a se ține cont atât de gravitatea suferințelor pricinuite, dar și de starea materială a inculpatului.

Cu referire la prejudiciul material, instanța de fond întemeiat a dispus încasarea din contul inculpatului în contul succesorului victimei Furdui Pavel suma de 30.000 lei, ca cheltuieli pentru funerarii ce sunt admise ca real suportate pentru înmormântarea unei persoane.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu declară recurs ordinar, solicitând casarea parțială a hotărârilor adoptate, cu pronunțarea unei noi hotărâri, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

Recurentul invocă că pronunțând o decizie de condamnare, la pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea unor infracțiuni cu un grad prejudiciabil sporit, fiind pereclitată ordinea de drept, nu a fost atins scopul principal și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane, restabilirea echității sociale.

Instanța de apel justificat a apreciat circumstanțele, dar pedeapsa stabilită nu a fost apreciată în coroborare cu fapta comisă și consecințele acesteia, nu a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii comise, a omis să aprecieze rezonanța sporită a infracțiunii, fiind comisă împotriva vieții persoanei, cu soldarea decesului victimei, acțiuni ilegale pe care inculpatul nu le-a recunoscut și care nu a încercat să restituie prejudiciul material și moral succesorului părții vătămate.

Circumstanțele și consecințele comiterii infracțiunii denotă că cel mai eficient mijloc de corectare a inculpatului este pedeapsa cu închisoare, această concluzie derivând și din gravitatea faptei comise, de pericolul social și consecințele survenite în urma comiterii accidentului rutier (decesul), fiind demonstrată indiferența totală a inculpatului la conducerea automobilului, indiferență însoțită de o încredere exagerată de sine, urmată de încălcarea regulilor de circulație rutieră, accident ce s-a soldat cu decesul victimei.

În drept, recursul, este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

5.1. Declară recurs ordinar și avocatul Lilian Timotin, în njumele inculpatului, solicitând casarea hotărârilor pronunțate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul invocă că partea vătămată Sârghi Ion a reiterat ca fiind veridice declarațiile date la urmărirea penală și pe care le-a confirmat. Însă, instanța de apel a ținut doar să însușească în totalmente concluziile eronate ale primei instanțe, fără a

supune aprecierii acele motive și mijloace de probă la care a făcut trimitere partea apărării.

Pe de altă parte, le-a indicat ca probe capabile să dovedească anume vinovăția lui Bețiv M., însă fără a le da apreciere ca fiind capabile să dovedească vina or, anume aceste probe demonstrează că victima Furdui Ion s-a deplasat nu pe mijloc, dar pe extrema stângă, unde a avut loc și accidentul, ceea ce denotă că instanțele inferioare au admis o eroare gravă de fapt, care potrivit art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, se definește ca stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor, prin care motociclistul confirmă sau prin denaturarea conținutului acestora, concluzionând greșit, că se deplasa pe mijloc, iar accidentul s-a produs atunci când Bețiv M. a inițiat procedeul de preselecție a benzei de pe dreapta, pentru a vira la stânga.

Instanța de fond a concluzionat eronat că accidentul rutier s-a produs în acel moment când Bețiv M., conducând mijlocul de transport Toyota Rav 4, a inițiat manevra de preselecție a benzei de pe extrema dreaptă spre stânga, iar victima Furdui Ion conducea motocicleta pe mijlocul carosabilului, cu lățimea de 9 m, a preselecțat sau nu a preselecțat din timp banda pentru a vira la stânga.

Potrivit concluziei expuse de instanța de fond, coleziunea urma să se producă în mijlocul traseului, ceea ce vine în contradicție cu materialele cauzei, dat fiind faptul că locul accidentului rutier s-a constatat a fi la o distanță de 1,5 m de la acostamentul de pe stânga, într-o poziție când mijlocul de transport Toyota Rav era în finisare de manevră, care și prezenta un obstacol pentru conducătorul motocicletei, care avea obligația de a stopa unitatea de transport pentru a nu pune în pericol securitatea la trafic, conform prevederilor pct. 45), subpct. 2) RCR, fapt ce reprezintă anume o apreciere eronată a faptelor constatate prin probe.

Mai mult, judecând apelul, nu s-a dat apreciere motivelor invocate de partea apărării ce ține de lipsa expertizei medico-legale privind constatarea decesului victimei Furdui Ion, care potrivit art. 143 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală este o acțiune obligatorie, anume în vederea stabilirii cauzei morții și legăturii cauzale între acțiunile lui Bețiv M. și survenirea decesului.

Sub acest aspect, instanța a reținut să argumenteze doar temeinicia sentinței de condamnare, în ceea ce privește neaplicarea prevederilor art. 76, 78 și 79 Cod penal, la individualizarea pedepsei, concluzionând nejustificat că de către victima Furdui Ion nu au fost constatate acțiuni imorale și ilegale, ce au provocat accidentul rutier.

Or, s-a constatat cu certitudine că victima nu deținea permis de conducere de categoria corespunzătoare, a condus cu viteză exagerată, a condus motocicleta pe extrema stânga a benzii din sens opus, a efectuat manevra de depășire în intersecție, acțiuni ce sunt interzise de Regulamentul Circulației Rutiere și sunt pasibile de răspundere contravențională. În acest sens, nu au fost date aprecierii și înscrisurile anexate ce dovedesc aceste împrejurări.

Unele din aceste probe, au fost nejustificat tratate anume în vederea incriminării unor acuzații ce nu au fost invocate în rechizitoriu, cum ar fi prezența experienței bogate a lui Bețiv M. în conducerea mijlocului de transport, dovedește încrederea exagerată, acuzații ce contravin circumstanțelor invocate în rechizitoriu că anume lipsa de cunoștință a RCR și lipsa de dexteritate a acuzatului, a provocat accidentul.

Însă, potrivit circumstanțelor cauzei s-a dovedit contrariul - lipsa de experiență și cunoștință, circumstanțe care pot fi invocate victimei Furdui Ion, care deținea motocicleta de câteva luni și a condus-o cu viteză exagerată, fără caschetă și contrar prevederilor RCR. Toate aceste argumente au fost ignorate de instanțele inferioare, nici nu au fost luate în considerație prevederile Codului de procedură penală, iar cauza urma a fi examinată multilateral, complet și obiectiv.

La fel, instanța de apel a ținut să critice argumentele apărării, calificându-le ca netemeinice în ceea ce ține încasarea cuantumului prejudiciului moral și material, considerând sumele drept justificate, însă fără a fi anexată cel puțin o probă în argumentarea acestora. Au ignorat să explice de ce prejudiciul material a fost încasat din contul persoanei civilmente responsabile SA „Klassika Asigurări”, atrasă în proces penal, în virtutea relațiilor contractuale cu Bețiv M., privind asigurarea prejudiciului de transport, fiind responsabilă de achitarea prejudiciului material. Iar suma invocată ca fiind încasată în mărime exagerată în raport cu precedentele în cererea de apel, în cazuri mai grave, cu părăsirea locului accidentului, fapt ce ridică întrebări cu referire la respectarea dreptului la un proces echitabil.

Nu s-a făcut referire la o normă ce impune încasarea plăților pentru efectuarea expertizelor din contul persoanei condamnate. Or, potrivit art. 75 al Legii nr. 68 din 14.04.2016, care imperativ statuează la alin. (3) în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, în raport cu prevederile art. 227 Cod de procedură penală.

În drept, recursul, este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul avocatului (*pct. 5.1. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor atacate, inclusiv cele reproduse în pct. **2, 4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind faptele incriminate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și a prescripțiilor de drept material, în baza probelor administrate, inclusiv declarațiile părții vătămate Sîrghi Ion, martorului Leca Ștefan, expertului Bondari Ghenadie, procesul-verbal de cercetare

a locului accidentului rutier din 08.07.2020, cu anexele sale și fototabelele, raportul de constatare nr. XXX din 26.12.2019, rapoartele de expertiză judiciară nr. XXX din 16.09.2019 și nr. XXX din 21.08.2020, procesele-verbale de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii, aceste dovezi atestând clar că inculpatul înaintea schimbării direcției de mers nu s-a asigurat că manevră va fi executată în siguranță și nu va crea obstacole pentru ceilalți participanți la trafic, toate probele fiind apreciate în conformitate cu prevederile art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor, instanțele indicând detaliat motivele pentru care au respins versiunile și dovezile apărării, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, probele administrate pe caz demonstrând elocvent prezența în acțiunile inculpatului a acțiunilor prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, deci, faptelor săvârșite fiindu-le dată o încadrare juridică corectă (*pct. 2., 4. din decizie*).

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CoEDO impune în sarcina instanței, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, iar obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CoEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Totodată, instanțele legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind mărimea prejudiciului material și moral cauzat succesului părții vătămate în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 219 alin. (4), 220 alin. (3), 387 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, art. 1998 alin. (1), 2013 alin. (1) și (2), 2037 Cod civil, conform căror, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare (exploatarea vehiculelor, etc.) au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit dacă nu demonstrează că prejudiciul se datorează unui eveniment prevăzut la art.2012 (cu excepția cazurilor în care prejudiciul a survenit ca urmare a exploatării navelor aeriene) sau din intenția persoanei vătămate. Obligația de reparare a prejudiciului revine persoanei care posedă izvorul de pericol sporit în baza dreptului de proprietate ori în alt temei legal. La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma

despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă. **Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată** în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. **Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată**, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. **La determinarea despăgubirii, instanța de judecată** va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin urmare, instanțele just și întemeiat s-au pronunțat în asupra mărimii despăgubirii respective, morale și materiale, în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat, de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă părții vătămate, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, respectând proporționalitatea comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și ținând cont de particularitățile cazului.

Este de remarcat și faptul că conform art. 227 alin. (2) pct. 5) și alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală și se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare. Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Astfel, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale, prevăzute de normele enunțate supra, a statuat că, inculpatul este vinovat de comiterea infracțiunilor imputate, iar pentru a stabili acest fapt a fost necesară efectuarea unor expertize specializate, costul cărora este justificat și probat, acestea urmând a fi încasate din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare, nefiind constatate temeieri pentru a-l elibera de plata lor.

În același timp, cu referire la circumstanțele invocate în recursul ordinar al procurorului, dar și a avocatului, în latura pedepsei (pct. 5., 5.1. din decizie), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2., 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de

drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, corect ținând cont de prevederile art. 7, 61, 75, 90 Cod penal, conform cărora la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului.

În consecutivitatea enunțată, instanțele just au concluzionat că în cazul în care inculpatul a săvârșit o infracțiune gravă, soldată cu decesul unei persoane, și care se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, dar a săvârșit infracțiunea din imprudență, nu are antecedente penale, este la vârsta de pensionare, în rechizitoriu fiind indicat că: „Circumstanțe agravante a responsabilității învinutului Bețiv Mihai în conformitate cu prevederile art. 77 CP- nu s-au stabilit”, ori, pot fi recunoscute drept circumstanțe agravante numai acele împrejurări, care sunt strict prevăzute de lege, stabilite de organele de urmărire penală și incluse în conținutul rechizitoriului (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 11.11.2013, nr.8 - Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale*), corectarea și reeducarea ultimului este posibilă fără izolare de societate, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pentru o perioadă de probațiune, conform art. 90 Cod penal (*pct. 4. din decizie*).

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale, corespund principiului proporționalității și scopului de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirii de săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5., 5.1. din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat probele și circumstanțele cauzei, inclusiv în latura civilă și a pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 90 alin. (1) Cod penal, art. 27, 101, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța *poate* dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în

baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei, inclusiv în latura civilă și a pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune procurorul și apărarea, este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursurile nominalizate au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. – 5., 5.1. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că instanțele nu au admis vre-o eroare gravă de fapt, care să le fi afectat soluția, că în acțiunile inculpatului au fost întrunite elementele infracțiunii imputate, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce sunt vădit neîntemeiate, recursurile de pe rol urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu și de avocatul Lilian Timotin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2021, în privința inculpatului Bețiv Mihai XXXX, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 12 august 2022.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Victor Boico